

List izhaja
dvakrat na mesec.

Posamezna št. 75p

Naročnina
mesečno 1.50Rokopis se
vračajo.Nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.Državna licijske knjižnica
LjubljanaPoštnina plačana
v gotovini.Uredništvo in
upravnštvo v
Št. Peterski
vojašnici.

VOJNI INVALID

Glasilo izvršnega odbora udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine SHS.

Vojne žrtve!

Nesrečna raja, Vaše vprašanje noče biti rešeno. Vedno in povsod ste predmet spodtike. Vaše trpljenje je zavito v politične spletke. Oni, ki kakor brez glave počenjajo politične orgije nad opustošeno krvavo in z mrtvimi trupli borcev za domovino napolnjeno zemljo, ne najdejo toliko pijetete in morale, da bi se Vas usmilili. Šest let že traja britka izkušnja. Vprašanje stoji odprto.

Vlada za vlado preide in nobena ne najde poleg svojih ciljev toliko obzira, da bi spravila s sveta eno najvažnejših državljskih vprašanj. Poslanci uvidevajo slabo Vaš položaj.

Zadnja vlada je šla. Politika jo je ubila na poti, ko se nam je s težavo posrečilo priti proti koncu rešitve. Čakati moramo zopet na novo vlado.

Kakšna bo in ako bo imela enako voljo je vprašanje?

Akeije v Beogradu za zakon gredo naprej, a vendar so negotove in odvisne od prihodnje vlade.

Parlamentarni odbor je predelal načrt. Treba je samo še reči »da«. Parlament naj odloči.

Ima se sestati, ako bo povoljna situacija.

Vseh političnih skupin, vseh poslancev in celega naroda dolžnost je, na brez ozira na krize nemudoma sprevedejo vprašanje vojnih žrtev.

Akeija, ki je speljana že proti koncu, se mora dokončati brez ozira na vse okolnosti. Invalidski zakon mora takoj iziti.

Vojaški invalidi se vodijo nadalje v evidenci jedinice in se jih istotako spominja o priliki svečanosti.

S posebnimi verodostojnimi dokazili se v slučaju potrebe dobi pokojnina tudi pred rešenjem sodišča.

Ako je kdo sodnijsko kaznovan med strokovnim učenjem in se mu je odvzelo pravo na pokojnino, se mu more dovoliti da izvrši na državne stroške strokovno učenje, ako ne traja nad 1 leto.

Tudi za one osebe veljajo odredbe tega zakona, ako so umrle pri vojakih v mirnem času.

Za druge državljane velja to, ako so služili v korist naše kraljevine.

V inozemstvu se more uživati pokojnina le po odobrenju ministrstva socialne politike.

Vse vloge in priloge vojnih žrtev in udruženja za povlastnice v smislu tega zakona so proste kolektivov.

Vse oblasti so dolžne zbirati podatke in dati uverenja za pravo ali zgubitev zaščite zelo nujno sicer zapade povzročitelj kazni do 2000 Din Narodnemu fondu.

Nimajo pravice do pokojnine po tem zakonu ali njeno povečanje:

a) v Srbiji in Črni gori oni, ki plačajo zemljiškega davka nad 17 Din v zlatu;

b) v Bosni in Hercegovini oni, ki plačajo na ime hišnega, zemljiškega, od vrednosti zemljišča in cestnega davka nad 28 Din v zlatu;

c) v Hrvatski in Slavoniji, oni, ki plačajo zemljiško-dohodninskega, imovinskega, II. razrednega hišnega, osebno dohodninskega in bolniškega in cestnega davka nad 22 Din v zlatu.

d) v Vojvodini oni, ki plačajo zemljiškega, imovinskega II razrednega hišnega, osebno-dohodninskega, bolniškega in cestnega davka nad 64 Din v zlatu,

e) v Sloveniji in Dalmaciji oni, ki plačajo na zemljiškem, hišnem, in osebno dohodninskem davku nad 28 Din v zlatu.

Ako se kdo bavi izključno z obrtom, trgovino ali svobodnim poklicem, ali živi od dohodka kapitala, tako ne sme biti zgoraj navedena davščina večja: v Srbiji od 34 Din v zlatu, v Bosni-Hercegovini, Hrvatski, Slavoniji, Sloveniji in Dalmaciji od 56 Din v zlatu, v Vojvodini pa od 160 Din v zlatu.

Ako se kdo bavi poleg dohodkov iz zemlje še z obrtom, trgovino, ali svobodnim poklicem, ali živi od kapitala tako ne sme biti davek večji od vsote, ki se dobi na ta način, da se od vsot gori od a) do e) navedenih, odšteje najprej tam navedene davke (posamezno kakor so naštet.) Razlika pa se pomnoži v Hrvatski in Slavoniji s 150 odstotki v ostalih delih države s 100 odstotki.

Pod davki se razume čiste neposredne, z vzemi rednimi in izrednimi državnimi nakladami.

Ne jemlje se pa v obzir invalidski davek, davek na poslovni promet, v Bosni in Hercegovini davki na tobak v Srbiji in Črni gori osebni davki.

Med prehodnimi določili je važno, da se invalidi ako so bili reducirani iz državnih služb pa so vpokojeni po prejšnjem zakonu, ako se ne morejo sprejeti nazaj vpokoje po sedanjih zakonih. To vela tudi za njihove družine.

Važno je tudi, da se smatrajo invalidom in jih ministrstvo obdrži v staležu tudi one, ki jim je specialna komisija ustavila pokojnino in sicer ker se je pokazalo več napak po predpisih, ki so veljali do 1. julija 1924.

Vsi taki, katerim je specialno sodišče odvzelo obiležje morejo v roku 1 leta obnoviti postopanje pred prvoinštančnim sodiščem.

Vsem onim, ki jih spozna invalidski sud za neopravičene, mora navesti v odloku razloge.

Zakon bo veljal, ko ga podpiše kralj in se razglasi v Službenih Novinah.

Vsebina zakonskega načrta.

(Nadaljevanje.)

Invalid mora vložiti prijavo za pokojnino pristojnemu sodniku tekom enega leta po zadnjem nadpregledu, ostale vojne žrtve pa tekom enega leta po izvršeni demobilizaciji. Osebe, ki so v inozemstvu morajo storiti prijavo pri najbližjem našem poslaniku. O poznejših prijavah odloči sodišče, ako so opravičene. Za priznanje in izgubo pokojnine, ter glede ostalih pomoči odločuje v prvi inštanci redno okrožno sodišče, ki pa mora pritegniti še enega državljana ter enega predstavnika invalidskega udruženja. V drugem in zadnjem slučaju odloča invalidsko apelacijsko sodišče pri vsakem pristojnem takem sodišču. Tam odločajo 3 sodniki, ena civilna oseba in en predstavnik udruženja. Vsak član sodišča ima namestnika, postavlja jih pa minister pravde.

Sodišče odločuje z večino glasov toda mora biti med njimi glas državnega sodnika. Pritožbe so dopustne od strani invalida, ali od strani zastopnika države, tekom 15 dni.

Apelacijsko sodišče potem razsodbo potrdi, ovrže ali izpopolni.

Po pravomočnem rešenju pa se more še vedno zahtevati obnova postopanja, ako se najdejo novi dokazi, ki niso bili tekom reševanja dovolj znani, dalje ako se javne listine ne zlagajo z ozirom na prehodno rešenje, ako se invalidu poslabša stanje ali radi računskih pomot pri pokojnini.

Obnova pa se more vložiti najdalje v 6 mesecih odkar se zazna za razlog radi katerega se vlaga.

Tudi obnova se vlaga državnemu invalidskemu sodišču (okrožnemu sodišču).

Pritožbe proti odbitju obnove se vlagajo v 15 dneh.

Nad udruženjem invalidov ima državni nadzor poleg drugih ministrov kar se njih resora tiče minister za socialno politiko, katerega se predlagajo v odobrenje pravila. Minister more povriti udruženju različne posle po tem zakonu kakor evidenco, zbiranje podatkov, sprejemanje prošelj in pritožb, odlokov in rešenj izplačevanje pokojnin ter ostalih pomoči. Udruženje je zakonski predstavnik svojih članov. Njegovo dopisovanje z oblastmi je prosto taks.

»Narodni fond« obstoja za to, da pomaga pri različnih ciljih tega zakona. Tako plačuje stroške raznih zdravljenj, strokovnih učenj in potrebščin, pomaga udruženju pri ugodnostih za vojne žrtve, daje odkupnine in vrši izplačevanja pokojnin.

V sklad Narodnega fonda spadajo različna nepremična premoženja, zgradbe, naloženi fondi, denarne kazni, 2 odstotka prihodov od drž. računovodstva, obveznice vojne odškodnine, letne državne subvencije, dohodki raznih koncesij, razredne loterije in budžetska sredstva za pokojnino. Glavna uprava Narodnega fonda je v Beogradu, podružnice pa tudi v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu in Novem Sadu. Uprave imajo upravne in nadzorne odbore. Člani glavne uprave se postavljajo s kraljevim ukazom, podružnic pa z ukazi glavne uprave. Glavna uprava ima 11 članov, podružnice pa po 8 članov.

Poleg uprave ima Narodni fond svoje nameščence, ki dobivajo plačo iz državnih sredstev. Seje mora držati najmanj enkrat na mesec. Navzočih mora biti vsaj dve tretjini članov uprav. Glasuje se z večino.

Vsako leto mora predložiti natančno izvestje min. svetu, skupščini in glavni kontroli, katero se potem javno obelodani.

Vsako leto se drži konferenca glavne uprave z interesiranimi javnimi oblastmi, upravami udruženji in ustanovami, v cilju boljšega napredka.

Glavna uprava mora vsem področnim upravam dajati pripadajoče jim dele dohodkov pri tem pa soditi evidenco o stanju v poštev prihajajočih oseb.

Sredstva podarjena ali voljena za gotov teritorij države se morajo samo tam vporabiti.

Ministrski svet se sme pogoditi z drugimi državami, da v smislu dogovorov dobivajo naši ali drugi državljani v inozemstvu tudi pomoč v smislu tega zakona.

Ministri se pooblašajo, da smejo dovoliti razne olajšave glede povzdige invalidskih zavodov in naprav kakor zemljišča, vožnje, prostost uvoza itd.

Minister za socialno politiko sme državne protezne delavnice, in učne delavnice z zemljišči, zgradbami in inventarji odstopiti v brezplačno vporabo invalidskim udruženjem.

Ministrski svet sme določiti k pokojninam vojnih žrtev tudi dodatke, dokler jih uživajo državni uslužbenci in vpokojenci.

Vsi vojni invalidi smejo po propisih vojske nositi uniforme in orožje.

Imena umrlih borcev se vpisujejo v posebne knjige in se jih imenuje o prilikah svečanosti.

Našim čitateljem smo v zadnjih dveh številkah Vojnega invalida prinesli kratke važnejše določbe načrta invalidskega zakona.

Tako bo lako vsak presodil vsebino in njeno vrednost.

Zopet nič.

Vlada je padla. Tako poročajo današnje vesti. Med delom za naš zakon se je izvršila zopet demisijska. Kakor pred dvemi leti v oktobru. Spominjamo se takratnih protestov in mitingov v Beogradu; spominjamo se one zadnje seje parlamenta, na kateri so navzoči invalidi, zbrani v skupščini izrekli svoje klice in izraze zastopnikom naroda.

Nič ni zaleglo, nič se ni zboljšalo v našem notranjem razvoju.

Oni, ki so na krmilu, se ne zavedajo, kaj je s krvjo in mukami pridobljena domovina.

Partizanske gonje, ki rode samo nesrečo in koristolovstvo povzročujejo krizo na krmilu. Narod pa, ki je postavil zastopnike na krmilo, pričakuje zastoj blagostanja. Ljudstvo trpi, ker ne dobi svojih pravic. Kdo je zaslužil prvi, da se mu uredi njegovo eksistenčno vprašanje?

Vojne žrtve! One so stvorile z mukami in trpljenjem to državo! Invalidsko vprašanje bi moralo biti prvo rešeno. Tako pa je vedno na programu in preide preko vsake krize kot nerešeno.

Naš zakon bi moral biti rešen že pred šestimi leti, pričakovali smo ga pozneje od vsake vlade in tudi zadnja je bila na delu zanj. Prišli smo celo tako daleč, da je bil že pred skupščino. Šteli smo skoro že dneve, a naenkrat zopet je odrezano vse. Vlada gre, skupščina se razide sestavila se bo nova vlada, kar bo gotovo dolgo trajalo in končno se bo pripravljalo samo na nove volitve.

Mi pa naj čakamo in se tolažimo s praznimi obljubami.

Prišla bo nova vlada, kakoršnih je bilo že na ducate in iznesla bo svoj program. V tem programu bo stalo zopet med prvimi problemi invalidsko vprašanje kot najnujnejše in tako naprej.

Izdelaovali se bodo potem novi načrti, ki bodo romali od kompetence do kompetence, katere bo zalotila zopet v nekem štadiju ministrskega kriza.

Pa vendar smo že tolikokrat povedali svoje težnje, ki so že skoro sklesane v vse ogle ministrstev.

Vsak, ki le količkaj sočustvuje z vojnimi žrtvami mu ni treba dosti uvidevati kaj one potrebujejo.

Imamo strokovnjaka, ki zasleduje celo križev pot vojnih žrtev tekom šestih suhih let in sicer g. dr. Ježa. Zadosti bi bilo, da je on pokazal, da je sestavil iz vsega onega načrt, kar je razvidel iz dolgih izkušenj kot neobhodno potrebno. Čemu potem pešati in šantati po poti k rešitvi?

To je ono, kar znači, da se nikdar še ni imelo resne volje rešiti vprašanja vojnih žrtev.

Vse je bilo pripravljeno, samo reči bi bilo treba »da« in zagledal bi luč sveta težko pričakovani in prepotrebni invalidski zakon.

Iz sočutja do vojnih žrtev naj bi se enkrat, starnkarji vsaj toliko zjedini. Toda ne, vse drugo je več, vojna je ubila tudi srca.

Partizanski pohlepi, to je prvo, vse drugo je postransko.

Ali zahtevamo vedno preveč? Ali se nam ne more nuditi najpoglavitejšega?

Zakaj? Kar se nam misli dati, bi se lahko dalo.

Torej bi lahko izšel zakon ako ne v našem, pa v drugem smislu.

Vedeli bi pri čem da smo, in vedeli kako milo za drago se nam plačuje.

Danes pa moramo biti zopet uverjeni, da se nam ne misli dati nič, ker smo potisnjeni zopet v ozadje.

Kaj hočemo z današnjimi pravicami, ni vredno, da jih naštevamo, ker so le začasno zapisane, da rečemo res samo zapisane.

Bedni invalidski raji, ki jo je spravila vojna v nesrečo je usojena nadaljna nesreča po milosti onih, v katerih rokah se danes nahaja.

Zasledujemo dobro vse namere, ki se izvršujejo nad nami.

Odkod izvirajo vsi prestanki pokojnin in zakaj je to? V kakem cilju so bile poslone nad nas specialne invalidske komisije?

Mesto, da bi se vprašanje vojnih žrtev uredilo se polagoma opušča in lividira.

Kdo naj se čuti danes omagan in potr, ko smo pa že precej daleč od vojne.

Kdor si ni vedel do sedaj s temi sredstvi pomagati, pa naj ostane kakoršen je. Na ta način naj bi se razgnali vojni invalidi med srenjo in posedanja po cestnih jarkih. To naj bi bila slika moderne dobe. Socijalna vprašanja so postranskega pomena. Saj se je hotelo celo socijalno ministrstvo ukiniti.

Dejanje, ki se je pred kratkim izvršilo v Beogradu, nas bo zopet pognalo za nekaj časa s trebuhom za kruhom. Z nami vred nesrečno vprašanje našega obstoja, je ostalo odprto.

Iskati bomo morali zopet svoje pravice, ki stoje nekje pred nami v neki negotovosti. Kje je cilj, kdaj pridemo do njega nam je zopet uganka. Včeraj smo bili še tam, kamor smo lahko zrl, danes pa je padel zopet pred nas zastor.

Tako traja že dolgo dobo naša drama, ki lahko postane za nas tragedija. Težko igro predvajamo svetu.

Kakšne naj bodo naše bodoče tolažbe? Ali hočemo popolnoma obupati.

Tolikokrat nas je že upanje prevarilo. Ako se zamislimo nazaj v našo pot.

Večna borba, ki se nekoliko povspe, pa zopet pade. Kje smo že intervenirali, kaj smo že vprizorili in v kake štadije smo že večkrat pripravili naše vprašanje?! Sreča nam ni mila. Šesta obletnica končanja vojne bo šla preko nas brez utehe.

Toda naš boj še ne bo končan. Dobiti hočemo svojo pravdo. Za svoje zaslužene pravice se moramo pravdati naprej.

Našli bomo priliko, da si pridobimo svoje pravo, ker ga po vseh pravicah tudi moramo.

Saj tudi pogoste krize prinesejo lahko hitro spremembo. Zato danes tudi še ne rečemo, da nam je zadnji parlament zapečatil usodo.

Lahko, da je imel kljub temu dobro voljo, katero pa so prekrizale žalostne notranje politične razmere med brati, ki imajo danes po svoji krivdi burno življenje v svoji novi domovini.

Udruženi smo in pomagali si bomo drug drugemu naprej, da prebijemo vse današnje žalostne razmere.

Samopomoč naj nam pomaga, katero rodi naša organizacija.

Vedno bolj se kaže potreba, da moramo organizirani stati kot močna falanga nasproti vsem kljubovanjem. To pot naj vsak razvidi, kako bi bilo ako bi ne vporabljali skupnih moči. Še z njimi ne moremo prebiti plasti ledu, ki sestoji iz samih mrzlih src. Enkrat bomo že našli krivce, ki trgajo iz teles meso onim, ki so dovolj ranjeni.

Kljub vsem neprilikam ne bomo izginili iz sveta in odprto vprašanje mora teči vendar naprej.

Enkrat mora priti do rešitve, ker tisoči žrtev, ki to potrebujejo se ne dajo drugače odpraviti.

Na žalost da, zelo pozno in veliko prepozno se bo to zgodilo.

Krivda gre na račun onih, ki so že tolikrat povzročili zapreke.

Invalidski zakon bo nosil še vedno pridevnik »začasni«, koliko časa danes zopet ne vemo.

Toda ta beseda nam vendar daje povod, da se bo nekaj naprej moralo zgoditi.

Nekaj o projektu stanovanjskega zakona.

Naši čitatelji se gotovo zanimajo tudi za stanovanjsko vprašanje, ker jih je gotovo veliko med njimi, ki so glede stanovanj močno prizadeti.

Kakor je znano, preneha s tem letom veljati dosednji stanovanjski zakon.

Na eni strani se trudijo posestniki na vse načine, kako bi dobili stranke bolj v svoje roke, na drugi strani pa zopet najemniki, da se obvarujejo preganjanja aer močnega stiskanja v današnjih mizernih razmerah.

Udruženje je prejelo od ministrstva za socijalno politiko načrt novega stanovanjskega zakona z namenom, da izrazi pri njem svoje mnenje.

Podlaga, katero naj bi obsegal nov stanovanjski zakon je sledeča:

Od 1. januarja 1925 se tudi nadalje v starih zgradbah ne sme najemnike brez vzroka preganjati.

Izvezemajo se nove zgradbe, poslovni prostori, ki ne služijo za kulturne, humanitarne in splošno koristne ustanove, državne in samoupravne zgradbe, zgradbe verskih ustanov in njihovih uslužbencev, zgradbe umetniškega spominskega značaja in ki čuvajo take stvari ter zgradbe običajnih koristnih ustanov, ki ne delajo za svoj prid.

Za nove zgradbe se smatrajo one, ki so izdelane po 30. dec. 1921 leta.

Najemnina se poviša od predvojne višine petnajstkrat in sicer po stanju junija meseca 1914.

V onih pokrajinah, kjer je bila poprej kronska veljava se vzame za osnovo toliko dinarjev kolikor je znašala polovica takratne najemnine v kronah. Za poslovne prostore določajo najemnino v slučaju sporov posebna razsodišča.

Pri vojnih vdovah, invalidih in sploh vojnih žrtvah, vpokojencih, državnih uslužbencih, oficirjih, delavcih, novinarjih, privatnih nastavljenih, umetnikih ter ekonomsko slabih se poviša gori omenjena osnovna cena samo osemkrat.

Ako imajo prednavedene osebe večje vrste stalne dohodke se jim poviša predvojna stanarina v gorenjem smislu desetkrat, ako pa stopijo take osebe v dobro ekonomsko stanje velja najvišje povišanje po tem zakonu. V slučajih, da stanujejo dobro situirani najemniki pri invalidih, vdovah, uradnikih ali vpokojencih, kateri so brez drugih dohodkov, se osnovna zakupnina poviša izjemoma dvajsetkrat.

Poljubno ali neomejeno se lahko poviša najemnina pri takih osebah, ki imajo preko 200.000

Din letnih dohodkov, nad 2 milijona dinarjev premoženja ali pa svoje nove hiše.

V slučajih, kjer je stanovanje razdrapano in slabo uporabljivo pa ga gospodar ne popravi, se sme zahtevati tudi manjša najemnina.

Gospodar ima pravico odpovedati:

a) ako potrebuje stanovanje za svojo osebno potrebo, ker stanuje v tuji hiši; ali za lastno delavnico.

b) ako je potrebno, da se stara zgradba podre in da se sezida na istem mestu dvakrat toliko velika,

c) ako najemnik ne plača dva meseca,

d) ako najemnik izkorišča pravice zakupa protivno njegovim namenom, ali ako namenoma znevarja ali kvari stanovanje.

V prvem in drugem slučaju pod a) in b) je rok za izselitev en mesec, pod c) in d) pa 15 dni po pravomočnosti.

Ako je gospodar hišo kupil po 1. novembru 1918 se zaračuna odpoved na eno leto po pravomočnosti. Odpovedi se vrše vselej najprvo boljše situiranim.

Iz stanovanj se ne sme delati lokalov za poslovne prostore.

Dveh stanovanj na enkrat ne sme imeti nihče. Izmenjava stanovanj je dovoljena.

Izpraznjena stanovanja in pa vsa stanovanja oseb, ki imajo preko 300.000 Din dohodkov na leto ali nad 3 milijone dinarjev premoženja se podelijo:

1. državnim, samoupravnim uslužbencem ali oficirjem,

2. onim, ki jim je bilo odpovedano iz vzrokov, da zasede gospodar ali v slučaju porušenja,

3. uradnikom in oficirjem, ki so sedaj v nehigijenskih prostorih.

Dodeljevati se ne sme najemnikov:

a) v stanovanja humanitarnih in kulturnih naprav,

b) v muslimanske hiše ako ni odvojenih vhodov,

c) v kopališča ali zdravilišča.

d) v hiše industrijskih, trgovskih ali železniških podjetij ali koristnih zadrug, ki imajo stanovanja za svoje uslužbence.

V stanovanjskih vprašanjih posluje polit. oblast 1. stopnje, odpovedi vrše redno sodišča, pritožbe rešuje stanov. razsodišče pri velikem županu.

Kazni so po velikosti do 50.000 Din.

Drugi del obsega določbe, na podlagi katerih bo minister odredil ustanovitev fonda za zidavo malih stanovanj, za kar se misli staviti vsako leto v proračun 5.000.000 Din, v inšpek-

ciji starih in novih stanovanj o pomaganju občin za gradbe, o konštrukcijskih olajšavah, o olajšavah pri materialu ter prevozu.

To so glavni temelji, na katerih se misli sprejeti nov stanovanjski zakon. Gotovo je, da bo od raznih strani veliko predlogov, ki bodo še marsikaj pridejali in spremenili. Izvršni odbor bo stavil glede vojnih žrtev primerne predloge.

O situaciji.

Izredna skupščina, ki se je sestala dne 11. oktobra t. l. je soglasno priznala našemu zakonu nujnost. Tako od strani vladinih, kakor opozicijskih poslancev ni bilo nikakega nesoglasja proti temu. Načrt bi imel biti v kratki dobi zakon. Toda presenetila nas je dne 15. t. meseca vest, da je Davidovičeva vlada podala ostavko. Nj. Vel. kralj je ostavko sprejel. Središnji odbor se je že po demisiji vojnega ministra generala Hadžiča zbal, da ne bi vlada podala ostavke, kakor se je zgodilo leta 1922 v oktobru, ne da bi sprejela naš zakon. Toda bojazen ni bila zastoj. Dne 20. oktobra t. l., bi se moralo pričeti redno zasedanje parlamenta.

Ako se posreči do tega časa sestaviti novo vlado, se bo skupščina vršila. V nasprotnem slučaju pa zna biti skušščina odgojena, ker znamo dobiti v slučaju nesporazumljenja volilno vlado. Tako bi bilo naše vprašanje zopet potisnjeno v ozadje.

Delo in kritika.

V našem udruženju imamo veliko članov, ki pri vsaki priliki samo zabavljajo čez svoje odbornike, sami pa se ne lotijo nobenega dela.

Kar pavšalno, ko niti ne vedo zakaj, kritizirajo sem in tja vse, kar jim ne nudi materialne opore.

Njim je udruženje samo zato, da bi dobivali podpore in ugodnosti.

Oni ne vedo, zakaj je organizacija, da deluje za zboljšanje stanu in rešitev vprašanja in da se zavzema za pravo svojih članov. Ne čutijo pomena stanovske borbe, oni so samo materjalisti.

Tovariši in tovarišice, organizirani bomo šele takrat, ko bo stal drug drugemu zares na strani v delu in bodrenju ne pa v zabavljanju.

Zabavljači niso nikdar pravi delavci in toliko časa organizacija ne more imeti popolnega uspeha.

Vsako nepravilnost v invalidskem vprašanju zvrčajo ti ljudje najprvo na odbor udruženja, kakor da bi mogel on vse narediti.

Eden pravi, ta je kriv, da nimam jaz trafike, drugi zopet dolži odbornika, da je zakrivil kar celo špeciialno komisijo.

Tovariši, to so samo demagogi. Kdo od organizacije bo deloval proti interesom članov in vojnih žrtev sploh.

Kako pride posamezni odbornik do tega, ker je izvoljen, da dela in se žrtvuje v raznih neprilikah, izgublja čas in drugo, da mora poslušati še natolcevanja in včasih celo grožnje? Kdo pa naj ima pri takem položaju veselje do delovanja? Ali se posameznik žrtvuje in dela mogoče samo zase?

Taki člani pa potem hodijo v udruženje samo o prilikah, kadar kaj potrebujejo. Takrat se navadno šele spomnijo, da plačajo zaostalo članarino.

Vlada in zakon.

Kljub temu, da je vlada podala ostavko, deluje komisija v parlamentu in revidira načrt invalidskega zakona. Priznala so mu itak vse stranke nujnost. Bližnji bodoči dnevi bodo pokazali razvoj politične situacije, od katere je danes zavisen naš zakon.

Delegati izvršnih odborov se mude še nadalje v Beogradu na permanentnemu plenumu in delujejo skupno s središnjim odborom za rešitev našega vprašanja. Napovedana skupščina invalidov iz cele države se 17. oktobra t. l. ni vršila, pač pa se zasleduje moment, ko bo taka skupščina najbolj umestna. O nastalih spremembah in nadaljnem poteku hoče udruženje obveščati točno svoje članstvo potom časopisja. Bodoči dnevi so torej za nas vojne žrtve zelo

Ker pa dela vsaka vlada svoj drugačen načrt invalidskega zakona, smemo pričakovati sprejetje našega sedanjega načrta le, ako bo na površju zopet vlada iz sedanjih političnih skupin.

Naš sedanji načrt je pretresal že parlamentarni odbor.

Med vlado, središnjim odborom in našimi delegati, ki se mude že teden dni v Beogradu, so se vršila pogajanja glede nekaterih sprememb, ki jih je zahtevala vlada.

V splošnem je bil načrt še dokaj povoljen.

Plenarne seje središnjega odbora so se vršile parmanentno. Zastopniki udruženja so intervenirali pri klubih in ministrstvih ter posetili tudi skupščino o priliki izrednega zasedanja dne 11. t. m. Predsednik središnjega odbora tov. Lazarević je bil tudi v avdijenci pri Nj. Vel. kralju. Politična situacija se je na mah obrnila in zavlekla zopet naše vprašane.

Parastos ali žalna maša za padlimi in umrlimi borci se vrši kakor vsako leto v smislu društvenih pravil v sredo dne 2. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne v stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani. Vabljeni so razni cerkveni, civilni in vojaški dostojanstveniki in zastopniki. Naše članstvo opozarjamo, da je njihova dolžnost, da prisostvuje žalni maši v polnem številu. V prvi vrsti moramo mi počastiti spomin padlih tovarišev. Vsak komur le količkaj dopušča čas, naj pride ta dan v stolno cerkev.

potreben, dobiš perilo ali pa tudi obleko in čevlje in to skoro vsako leto. Zdravnik je zelo dober in če se boš držal njegovega navodila boš zopet sposoben za delo. Kraj je tudi lep, zato tovariši dokler ni prepozno uporabite priliko, ker izgleda, da če vi ne zasedete mest, jih bodo pa drugi.

Kakor hitro čutite, da bolehate, vložite prošnjo in pojdite na Golnik, kajti če je enkrat že pri koncu z boleznijo vam ne pomaga nikdo več.

Golnik, dne 10. okt. 1924.

Odprto pismo

delegatu ministrstva financ g. dr. Karlu Šavniku v Ljubljani.

K podelitvi trafike Justine Mačkove v Mariboru Aleksandrova cesta 9, si dovoljujemo staviti na g. delegata odprto vprašanje, ako mu je znano, kako je bila rešena zadeva na našo vlogo z dne 3. septembra 1924 opr. št. 3445-24?

Kljub prečnji naj se vpošteva in štiti potrebne vojne žrtve, ki jih je dovolj in so po zakonu upravičene prvenstveno do trafik, se je baje gori omenjena trafika podelila neki nezashčiteni Serajnikovi, mladi zdravi delazmožni ženski, skupno z majorjevo vdovo Ankerst, ki ima 3000 Din mesečne pokojnine in je posestnica vile v Češkoslovaški.

Izvršni odbor.

Naše gibanje.

Obračuni za četrtletje julij, avgust in september.

Vsem podružnicam, ki še niso poslale trimesečnih obračunov za III. četrtletje, naročamo, da si prvič preberejo št. 13 pravilnika o finančnem poslovanju odborov in ustanov Udruženja vojnih invalidov SHS, ki je bil objavljen začetkom tega leta v našem glasilu, drugič pa službeno objavo v »Vojnem Invalidu« z dne 15. julija t. l. Trimesečne obračune odnosno prepise iz blagajniške knjige za posle, izvršene v času od 1. julija do 30. sept. t. l., je poslati Izvršnemu odboru najkasneje do 31. t. m. Podružnice, ki se tega roka ne bodo držale, bomo navedli v oktoberski številki, da bodo naši člani videli, kateri odbori ne delujejo.

Podružnice. Plenum v Beogradu deluje naprej za zakon. Momenti so važni. Pripravljajte se, da nudite moralno pomoč bojevnikom. Ako vas kličejo, imejte pripravljene delavce.

Vsaka podružnica naj po možnosti pripravi in zbere osebe, ki bi prišle v poštev in so sredstva dana za eventualni protest v Beogradu. Odzovimo se klicom za svoje pravo.

Obračuni. Ponovno opozarjamo vse podružnice, ki še niso poslale obračunov za tri mesece naj to nemudoma store. Obsegati morajo dohodke in izdatke. Naj nikar ne zadržujejo dotične podružnice dela in ne povzročujejo nereda, ker velja danes naš izvršni odbor kot vzoren. Dotično delo vendar ni tako veliko, zato ni treba kazati malomarnosti.

Reduciranci. Naši člani, katere je špeciialna komisija predvidela za redukcijo dobivajo odloke iz Beograda. Ne znajo pa še razločevati med odloki one, s katerimi se ustavlja samo pokojnina do končne odločbe špeciialnega sodišča ter one, ki jih izda špeciialno sodišče, s katerimi se potrdi ali odkloni mišljenje špeciialne komisije.

Odloki, s katerimi se ustavlja pokojnina še niso merodajni glede redukcije.

Špeciialna komisija je imela nalog, da v vsakem slučaju, ki ga smatra za nepravilnega ali nedokazanega ustavi takoj pokojnino.

O tem, ali je slučaj zares utemeljen za redukcijo, pa odloči šele Špeciialno invalidsko sodišče v Beogradu. Odloki tega sodišča, vsebujejo rešitev, ali je kdo reduciran, ali se mišljenje špeciialne komisije ne potrjuje.

Kadar prejme kdo odlok špeciialnega invalidskega sodišča, naj šele nastopi pot za obnovo. Prvi odloki o ustavitvi pokojnine pa so le začasni, do razsodbe.

Razglednice. Lani je prejel izvršni odbor veliko množino razglednic, da jih razpeča o priliki slavnostnih dni. Ker pa je bilo to nemogoče so ostale razglednice v zalogi. Treba jih je spraviti v promet po znižanih cenah in sicer se računa v najslabšem slučaju samo 15 Din za

pomembni, ker moramo nestrno pričakovati, kakšen bo razvoj dogdkov, od katerih smo popolnoma odvisni. Zakon je zopet v negotovosti in naše vprašanje se lahko zopet zavleče.

Zdravljenje na pljučih.

Tovariš iz zdravilišča na Golniku nam piše: Vojni invalidi, ki so bolni na pljučih imajo na Golniku pri Tržiču dobro zdravilišče, kjer se popolnoma zastoj zdravijo. Treba je le, da si dajo narediti od bližnjega zdravnika spričevalo ter potom svojih invalidskih podružnic zaprosijo invalidski odsek v Ljubljani za sprejem.

Kako je v zdravilišču? Hrana je zelo dobra ter se ne da skoro primerjati z domačo. Če si

100 komadov. Podružnice in članstvo posebno oni, kateri se pečajo s kakim prodajanjem naj naroče čim večje množine teh razglednic, da se razprodajo. Posebno pri prireditvah in šaljivih poštah bi se jih prav lahko razpečalo. Naročajo se v zisarni izvršnega odbora ustmeno ali pismeno. Segajte po njih, da spravimo zalogo stran.

Nujne podpore. Množijo se slučajji, da hodijo v pisarno izvršnega odbora razni člani, ki trdijo, da so prišli v Ljubljano intervenirati za svoje vloge in prošnje na razna oblastva. Prošijo pomoči za povratek, ker pravijo, da so brez vsakih sredstev. Nerazumljivo je, kako se morejo odpraviti brez vsega na pot. Nekateri še celo precej daleč. Sporočili smo že večkrat, da so osebne intervencije posameznikov popolnoma brezpredmetne. V kolikor se dajo izvesti jih napravi vedno izvršni odbor. Ako pa ni možnosti za ugodno rešitev, ne pomaga nobeno nadlegovanje nič. Zato naj podružnice odvrčajo članstvo od takih zastojnih potovanj. Posebno še, ako kdo nima denarja, naj ne hodi okoli. Izvršni odbor bo brez obzira vsakega, ki pride po pomoč za vrnitev, odklonil. S tem se vrše sama izrabljanja in nikakor ne gre, da bi se nekateri vozili okoli po nepotrebnih potih na račun društvene blagajne. Največ pa so to taki ljudje, ki ne vidijo drugače udruženja, kakor v slučaju podpore.

Se enkrat opozarjamo, da ni res, da bi minister za promet dovolil invalidom prosto vožnjo kakor so poročali dnevnik. Člani naj nikar s tem ne nadlegujejo odborov. Jasno je, da ako se borimo za znižano, nam ne bo dal nihče proste vožnje.

Pazite pri vožnji. Članska uverenja za trikratno polovično vožnjo veljajo le poleg članskih knjižic s sliko. Zato mora imeti vsak, ki se vozi s seboj člansko knjižico, da se sprevodnik laho prepriča, ali se vozi v resnici pravi invalid. Pred nastopom vožnje je treba kupiti polovično karto in pokazati uverenje. Ni pa pravilno, ako se kupi celo karto, ki naj bi poleg uverenja veljala potem za tja in nazaj. To pa zato, ker se na uverenje pritisne žig postaje. S celo karto bi se pa lahko peljal neinvalid tja, neinvalid pa potem nazaj. Zato železnica ne dopušča drugače kakor, da se kupi vselej polovična karta. Strogo je treba gledati na to, da uverenja ne izkoristi nihče drugi nego upravičenec. V slučaju, da zapazi sprevodnik, da se vozi nanj kdo drugi, predpiše kazen poleg tega pa se lastniku uverenja za vedno vzame ugodnost vožnje. Zato naj naši člani gledajo na pravilnost, sicer škodujejo sebi in vsem drugim tovarišem.

Iz mariborske podružnice. Tukajšnja podružnica je priredila v nedeljo, 14. sept. v dvorani hotela »Kosovo« invalidsko zborovanje, na katerem sta poročala tov. Krepek in Fraso, ter narodni poslanec Franjo Žebot. Zborovalci so z zanimanjem sledili izvajanjem vseh govornikov, ter soglasno sprejeli resolucije, ki so se poslale kralju, predsedstvu vlade in narodni skupščini. Udeležba na zborovanju je bila povoljna, pogrešalo se je pa trafikante.

V nedeljo, 5. oktobra se je vršilo invalidsko zborovanje pri Sv. Lovrenca na Pohorju. Tekom tekočega leta se vrše invalidska zborovanja še pri Zg. Sv. Kungoti, Sv. Petru nižje Maribora in pri Sv. Benediktu v Slov. goricah za Slovenske gorice.

Invalidski dan, ki se je vršil v nedeljo, 14. sept. ni prinesel tistega uspeha, kakor se je pričakovalo, a vendar je blagajniško stanje podružnice povoljno.

Podružniška pisarna se nahaja na Rotovškem trgu. Urađuje vsak delavec od 2. do 3. popoldne, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. dopoldne. Ob tem času se lahko plačuje članarina, vlagajo prošnje in se dobe razna pojasnila.

Razglednice. Ponovno opozarjamo naše odbore, da naroče iz zaloge, ki jo je dobil svoječasno izvršni odbor za razpečati; razglednice. Porabijo se lahko o priliki veselje in prireditve. Stane 100 komadov samo 15 Din. Spraviti moramo na en način zalogo v promet. Gotovo bodo podružnice, pa tudi posamezniki našli priliko za to.

Članske knjižice in slike. Še vedno imamo dosti članov, ki nimajo novih članskih knjižic s slikami. Pripomnimo, da so te članske knjižice že obvezne. Starih ne bomo več priznavali. Kdor še ni, naj takoj uredi popisnico in sliko. Polagoma se že spravi toliko sredstev skupaj, da lahko vsak nabavi sliko. Voznih ugodnosti ne more nihče dobiti brez take legitimacije. Videli

smo, da leži pri naših podružnicah še dosti nedvignjenih knjižic. To je že malomarnost članov. Do tega časa bi se pa že lahko vsak pobrigal. Skrbite, da bodo imeli sedaj pri občnih zborih vsi člani nove članske knjižice.

Brivnica Ferkula et Zidar na Ambroževem trgu daje invalidom, ki se legitimirajo znaten popust. Zato, tovariši, posečajte ta lokal, kjer ste veliko ceneje in točno postreženi.

Čevlji. Pri ljubljanski podružnici so vedno na razpolago čevlji po znižanih cenah, ki jih daje tovarna Pollak iz Ljubljane. Naroči se lahko poljubno število parov moških, ženskih in otroških čevljev proti takojšnjemu plačilu. Ne samo ljubljanski člani, tudi zunanji pridejo lahko po nje, ali pa jih naroče pismeno. Treba je navesti natančno številko in vrsto, ker se dobe iz navadne teletine in pa boks. — Tovariši in tovarišice, izkoristite ugoden nakup.

Dopisovanja. Nekatero podružnico in posamezniki se obračajo radi priobčitve člankov na razne dnevnik, pri tem pa ne informirajo niti svoj list »Vojni invalid«. V prvi vrsti je treba, da dopisujemo svojem glasilu. Po možnosti naj se zbirajo iz vseh večjih krajev Slovenije novice, ki bodo zanimale ali se tikale vojnih žrtv in se pošiljajo stalno našemu uredništvu. Na ta način bo postal naš list zanimivo čtivo za vsakega. Dopisi morajo biti podpisani. Anonimnega se ne sprejema.

Upravništvo je v prejšnji številki zopet razposlalo položnice zamudnikom. Vsak naj takoj obnovi naročnino in naj nikar ne čaka. List je razmeroma z drugimi tako po ceni, da ga vsakdo lahko plača. Zato agitirajte za nove naročnike in zbirajte tiskovni sklad.

Dramatični odsek je vprizoril dne 19. okt. t. l. v prid ljubljanske podružnice v Ljudskem domu pri Devici Mariji v Polju lepo uspelo igro »Svatba Krečinskega«. Vsi igralci so pogodili svoje vloge dovršeno. Igra je splošno razvela publiko, ki je igralcem močno ploskala. Obisk je bil zelo dober in slišale so se želje, da bi dramatični odsek priredil še večkrat na tamkajšnjem odru kako lepo igro. Podružnica UVI v Ljubljani izraža dramatičnemu odseku, upraviteljstvu Ljudskega doma pri Devici Mariji v Polju in vsem, ki so pomagali pri vprizoritvi, najlepšo zahvalo. Zahvaluje se tudi publiko, ki se je polnoštevilno odzvala ter s tem pripomogla uspehu v prid vojnim žrtvam.

Kako bo z reduciranimi protezarji? Imamo več slučajev, da je specialno sodišče v Beogradu reduciralo precej težke invalide, ki rabijo proteze. Vzroka itak nobenemu ne navede in je vprašanje, zakaj so reducirani težki invalidi. Najbrž vsled pomanjkanja dokazov, katerih ne morejo doprinesiti. Par slučajev je pa tudi, da so bili dotični avstrijski dobrovoljci. Tem ljudem se danes odklanja vsaka pomoč in tudi popravljanje protez na državne stroške v protezni delavnici. Čisto gotovo je, da so dotični izgubili svoje ude v vojni. Sedaj pa naj sami plačujejo nabavo ortopedičnih pripomočkov? Kje pa naj vzamejo denar, ko so pa navadno brez sredstev in skoro popolnoma delanezmožni? To je velika socialna krivica. Ali niso v vojni zdravili v vseh armadah vsakega ranjenca in bolnika, bodisi iz katere armade je bil? To je bilo vendar internacionalno pravo.

Vprašanje je, ako je šel kdo rad k vojakom. Biti je moral vselej pritisk, groznja, ali se je potom zaslepljenosti nudila kaka posebna ugodnost. Da bi postali ljudje na drug način invalidi, kakor v vojski je tudi izključeno. Od ranjencev vendar lahko dokaže vsak, da je bil pred vojno zdrav. Kak interes in koristi pa ima država, da onih par nesrečnežev, ki jih itak ni veliko zavrača? Vsaj zdravljenje se mora nuditi vsakemu človeku. O tem vprašanju je treba, da se naši poslanci interesirajo. Treba je ukreniti, da vlada tem ljudem da vseeno primerno podporo in jim nudi to, kar je najpoglaviteje vsaj sredstva zoper hibe. Toliko človeškega čuta pa mora le biti. Dotični invalidi, ki so tako prizadeti pa naj javijo udruženju svoja imena, da jih bo imelo v evidenci.

Kredit. Na posredovanje zastopnikov izvršnega odbora v Beogradu, je ministrstvo nakazalo invalidskemu odseku v Ljubljani nekaj kredita za razne pomoči po invalidskem zakonu. Kredit je baje že došel in se bodo iz njega rešile najnujnejše stoječe prošnje, pred vsem za orodje in posojila. Seveda kredit pa zdaleka ne zadostuje za vse zaostanke in prošnje, posebno za podpore. Je pač tako, da se nikdar neče dati dovolj sredstev. Opozarjamo pa, da je vsaka

osebna intervencija glede rešitev posameznih prošenj izključena, potom izvršnega odbora, še manj pa direktno pri invalidskem odseku. Prošnje bodo itak razvrstili po času in potrebi.

Današnja številka se je zopet za nekoliko dni zakasnela. Čakali smo, da prinesemo novosti glede sprejetja zakona, ki smo se ga v teh dneh nadejali. Toda spremembe v vladi so naredile zastoj zakona in naš list mora prinašati nič kaj tolažilne besede.

OPOZORILO.

Izvršni odbor je dobil konkretne slučaje, da izvablja njegov bivši tajnik Tone Ušan iz Ljubljane od posameznih podružnic posojila. Nekatero podružnico so mu izplačale večje in manjše vsote, sedaj pa hočejo povračila od izvršnega odbora. Opozarja se vse podružnice, kakor tudi vsakega posameznega člana, naj pod garancijo izvršnega odbora Ušanu ne izplačuje nič. On ni več tajnik niti odbornik in je začasno izključen celo iz članstva udruženja, po sklepu zadnjega kongresa v Ljubljani. Sploh pa je zabranjeno dajati iz društvene blagajne posojila, ki jih sme odobravati le vsakokratna delegatska anketa.

Izvršni odbor.

Naši grobovi.

Pri Sv. Benediktu v Slov. goricah, je umrl po dolgi in težki bolezni, član mariborske podružnice tov. Karol Markovič. N. v m. p.

Iz obupa. Ormožka podružnica poroča, da se je dne 29. sept. t. l. obesila tamkajšnja članica Antonija Škorjanc. Imela je sina, ki jo je podpiral, pa je padel v vojni. Prosila je za pokojnino, a prošnja noče biti rešena. Živelica je v bedi, katera jo je pognala v obup.

Za smeh in kratek čas.

Janez, zakaj pa ti s svojo protezo tako močno poskakuješ?

Od veselja, ker se mi tako dobro godi.

A. Iz katere blagajne pa dobivate vaše prejemke?

B. Iz zastavljavnice.

Kakšen poklic imati vi, Korenjak? Begunec.

Prijatelj, kakšna ura je najbolj trpežna? Odgovor: Solnčna.

Tovariš, kakšno številko šest imaš na svoji uri rimsko ali arabsko?

Prav nobene, ker je mesto nje minutni kazalec.

Samo organizirani bomo prebili težko borbo za invalidski zakon. Tovariši in tovarišice, Vaše geslo naj bode: »Vsi v udruženje!« Udruženje je naš prvi zaščitnik!

Čitajte stanovsko glasilo! Pridobivajte naročnikov!

PRAKTIKANTA ALI PRAKTIKANTINJO
išče

trgovina v Kočevju.

Prosilci, ki so s prav dobrim uspehom dovršili osnovno, event. meščansko šolo naj stavijo pismene ponudbe pd »Trgovina« na Podružnico Udruženja vojnih invalidov v Kočevju s prepisi izpričeval. Ima popolno oskrbo v hiši.

Odgovorni urednik: Ivan Vuk.
Tisk tiskarne Makso Hrovatin, Ljubljana.

KAR NE VEŠ VPRAŠAJ

Univerzaln Informativni Biro
ARGUS
Knez Mihailova ul. 35. Tel. 6-25.
BEOGRAD
(Pasaž Akademije Nauka.)